

H.D. 23.12.93  
**Til Anton Olstad**

104972

Jeg dro til Sverige 1942 og meldte fra til den norske legasjon at jeg ønsket å være med i norske styrker i England, men fikk aldri melding om slik avreise. De fleste jeg ble kjent med på den tiden av de norske, hadde nok ikke tenkt på Sverige som noe annet enn et springbrett til England (Skottland). At de norske flyktingene var til særlig stor belastning for Sverige økonomisk, tror heller ikke jeg, fordi de aller fleste ble plassert i forskjellige arbeid og forsørget seg selv. Jeg fikk sammen med andre arbeid i en skogsforlegning (seks — tolv mann). Jeg opplevde på nært hold hva flyktningsyken var, fordi jeg var tillitsmann i en slik forlegning. Jeg var heldigvis «venn» med ensomheten i en skogskoie, fra Norge, og trivdes helt utmerket. Men for dem som ikke var vant til slik isolasjon, var tilværelsen aldeles forferdelig, især etter at det ble forbudte områder for nordmenn. Det var tøffe saker når kamerater ble brakt tilbake etter at de i sin fortvilelse faktisk hadde gjort forsøk på å dra tilbake til Norge.

Vi som fikk vårt arbeid i Midt- og Nord-Sverige opplevde svenskene som snille og vennlige, og mange av oss hadde gode venner blant dem. Selvfølgelig var det et mindretall i Sveige, så vel som i Norge, som var tysksympatisører (på størrelse med Ja til EF i dag?), som provoserte frem episoder, som hvis vi hadde vært mørke, sikkert hadde blitt oppfattet som rasehat.

Norge hadde vel ni bataljoner a 1000 mann reservepolitistoldater i Sverige, som var de første soldatene som kom tilbake til Norge i mai-dagene 1945. Denne hæren og alle sivile norske flyktinger i Sverige sørget Den Norske Legasjon for (eller med andre ord, vår handelsflåte og våre sjøfolk), uten at jeg dermed sier at det ikke kostet Sverige store summer. Jeg er således enig med deg i at norske flyktinger i Sverige og flyktinger som kommer til Norge i dag, ikke kan sammenlignes på andre områder enn at det dreier seg om flyktinger — og ikke innvandrere.

Det som smerter mest etter denne flyktingetilværelsen er at sjøfolkene som skaffet tilveie alle disse midlene, har måttet kjempe slik for å få sine trygder og pensjoner til dem som overlevde og ikke minst til de etterlatte. Især når man er vitne til at det tilsynelatende er penger nok til utdeling for andre formål. Hvem hadde fortjent fallskjermavtaler?

Uno Bustad